א"ל רב המנונא קדושה שבהן להיכן הלכה ומה אילו אמר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט א"ל רבא מי קא מדמית קדושת דמים לקדושת הגוף °קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה בכדי א"ל אביי (א) קדושת הגוף לא פקעה בכדי והתניא אשור זה עולה כל ל' יום ולאחר ל' יום שלמים כל ל' יום עולה לאחר ל' יום שלמים (ב) אמאי קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי הכא במאי עסקינן בדאמר לדמי אי הכי אימא סיפא לאחר ל' יום עולה ומעכשיו שלמים אא"ב חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים

היינו

רש"י

א"ל רב המנונא. לעולם היכא יוצאין לחולין בלא פדייה: **וכי קדושה שבהן להיכן הלכה.** כלומר היכי פקעה בכדי אע"פ שנקצצו: **והלא האומר לאשה היום את אשתי.** שתהא לי מקודשת היום: **ולמחר אי את אשתי.** אע"פ שהתנה כך בשעת קידושין: **מי נפקא למחר בלא גט.** ה"נ אע"ג דנקצצו היינו כמו למחר אין את אשתי ולא נפקי בלא פדיון: **מי קא מדמית קדושת הגוף וכו'.** הני נטיעות דקדישי לפדייה קדישי קדושת דמים (ג) ולהכי פקעו מאמר שנקצצו אבל אשה קדושת הגוף היא ולהכי לא פקעה בכדי: **והתניא מי שאמר שור זה עולה כל ל' יום.** שאם יקרב בתוך ל' יום עולה ואם לאחר ל' יום יקרב יהא שלמים: **כל ל' יום הוי עולה.** כמו שאמר ולאחר ל' יצא מקדושת עולה והוי שלמים: **ואמאי.** נפקא מקדושת עולה הא קדושת הגוף נינהו ופקעה בכדי וקשיא לעולא דאמר קדושת הגוף לא פקעה בכדי: **אמר לך עולא הכא במאי עסקינן.** דפקעה קדושת עולה: **דאמר לדמי.** דאמר הכי תורת דמיו עולה כל ל' יום לאחר שאפדנו (ד) ואקח בדמיו עולה להכי לאחר ל' יום פקעה בכדי דקדושת דמים היא אבל קדושת הגוף אכתי לא פקעה: **א"ה.** דמוקמת לה לדמי: **אימא סיפא.** דהיא אמר שור זה לאחר שלשים יום עולה ומעכשיו ועד שלשים יום שלמים הכי הוי כדאמר איהו: **אי אמרת בשלמא.** רישא בקדושת הגוף וסיפא בקדושת דמים:

היינו

ר"ן

פדיונן מוציאן לחולין עד שיקצצו ועולא פליג עליה ואמר דלאחר שנקצצו אין צריכין פדיון דקדושה פקעה בכדי וכיון שכן לעולא זה שאמר עד שיקצצו לא בא לומר שאפילו יפדם יחזרו לקדושתן עד שיקצצו אלא לומר שיהו קדושות עד אותו זמן ומאותו זמן ואילך תפקע קדושתן. והא דלא פליג עולא בהדיא אמאי דאמר בר פדא פדאן חוזרות וקדושות משום דלא איצטריך דבר פדא גופיה לא אמר הכי אלא משום דס"ל דאפילו לאחר שיקצצו צריכין פדיון וכדפרישית וכיון דפליג עליה עולא אהאי דינא ואמר דכיון שנקצצו שוב אין פודין ממילא אכולה מילתא פליג ולעולא כי תנן במתני' אין להם פדיון היא גופא אתא לאשמועינן שהמקדיש דבר עד זמן ידוע מאותו זמן ואילך נפקעה קדושתו ואין צריך פדיון. ומצא רגלים לפירושו בירושלמי דתלו פלוגתא דבר פדא ועולא בחזקיה ור' יוחנן דגרסי' התם(א) חזקיה אמר פדאן חזרו לקדושתן רבי יוחנן אמר פדאן פדויין מתני' פליגא עליה דר' יוחנן אין להם פדיון פתר לה לכשיקצצו אין להם פדיון כלומר אין צריכות פדיון אלמא בתרתי פליגי והיינו דלקמן בסמוך אמר לבר פדא דאמר פדאן חוזרות וקדושות אלמא בר פדא בלחוד הוא דאמר הכי ולא מודה ליה עולא. הלכך אפי' תמצא לומר דהלכתא כבר פדא מדשקיל וטרי רבי יוחנן אליביה ואמר לא שנו אלא שפדאן הוא וכו' ואפ"ה דוקא בהקדש הוא דאמר הכי משום דקדושה לא פקעה בכדי אבל דיני ממונות כיון דודאי זכייה דממונא פקעה בכדי וכדאמרינן [כתובות נה:] נכסי לך ואחריך לפלוני אין לשני אלא מה ששייר ראשון ומה ששייר ראשון מיהא אית ליה דפקע זכותיה דראשון בכדי ה"נ כי אמר שדי נתונה לך עד שאעלה לירושלים מכי עלה לירושלים פקע זכותיה הלכך לאו נימא דכי אמר עד שאעלה שנתכוון לומר שאפילו יקנה אותה ממנו תחזור להיות קנויה למקבל הא ודאי לית לן למימר הכי כיון דאית לן לפרושי לישניה כפשטיה לומר שנתכוין לקנותה לו עד שיעלה לירושלים בלבד ולא לאחר מכן אלו דבריו ז"ל. ואף הרשב"א ז"ל היה חוכך בדינו לומר דאין דין זה אלא במקדיש בלבד משום דהקדש חל בקדושת פה ובאמירה בלחוד וה"ה לאומר יהא קרקע זה לעניים עד שאעלה לירושלים דאמירה כמסירה אבל במקנה לחבירו בעלמא לא דבמאי קני הא אפילו א"ל מעכשיו אי אפשר לו לקנות אלא בכסף בשטר ובחזקה וכסף או שטר או חזקה שנעשה על מכר זה או מתנה זו ראשונה כשחזר זה וקנה כבר כלתה קנייתן של אלו ולבסוף במה יקנה: **וכי קדושה שבהן להיכן הלכה.** דלא סבירא ליה דתפקע בכדי. וא"ת תינח למאי דמפרשינן במתני' דבהקדש ממש עסקינן איכא למפרך הכי אבל לאידך פירושא דפרישנא דבקונמות עסקינן היכי סליק אדעתיה דקונמות לא פקעה בכדי והתנן בפרק הנודר מן הירק(ב) שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אביך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח אלמא דלאחר הפסח פקע איסורא ממילא כך הקשה הרב ר' יונה ז"ל ותירץ דה"מ בקונם פרטי כי התם שאינו חל אלא על אשתו ומש"ה קליש איסוריה ופקע בכדי אבל קונם כללי כי האי דמתני' דנטיעות הללו אסר להו אכולי עלמא כי היכי דאלים דתפיס פדיונם כהקדש כדאמר ר' מאיר לקמן בריש פרק אין בין המודר [לה.] ה"נ סבירא לן דחמירי ולא פקע בכדי: **אמר ליה אביי וקדושת הגוף לא פקעה.** אפשר דאביי דמקשה הכי פליג נמי וסבירא ליה דהאומר לאשה היום את אשתי ולמחר אי את אשתי דלמחר נפקא בלא גט ואפשר דנהי דסבירא ליה לאביי דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי בהאומר לאשה מודה דלמחר לא נפקא בלא גט והיינו טעמא משום דכל קנין שאינו עולמית קנין פירות בלחוד מיקרי כדמוכח בסוף פ' השולח (גיטין מו:) גבי מוכר שדה לחבירו בזמן שהיובל נוהג הלכך גבי הקדש כיון דודאי חייל עליה הקדש דמים שאינו עולמית בדין הוא נמי דתיחול קדושת הגוף לזמן ידוע בלבד שאפי' לא תהא אותה קדושה אלא קדושת דמים הרי מצינו קדושת דמים גבי הקדש אבל באשה כיון דלאי לא הויא אשתו לעולם לא קני בה קנין הגוף וקנין דמים באשה לא אשכחן אי אפשר שתהיה אשתו לזמן ידוע בלבד שכל כיוצא בזה אינו קנין גוף. ויש לזה הוכחה בירושלמי בפ' האומר דקידושין [פ"ג ה"א] דגרס התם ר' אבהו בשם רבי יוחנן הרי זו עולה שלשים יום כל שלשים יום הרי זו עולה לאחר שלשים יום יצאה לחולין מאליה הרי את מקודשת לשלשים יום הרי זו מקודשת מה בין הקדש מה בין אשה מצינו הקדש יוצא בלא פדיון ולא מצינו אשה שיוצאה בלא גט היכן מצינו הקדש יוצא בלא פדיון תפתר דברי הכל בשדה מקנה אלמא דאפילו למאן דאמר דקדושת הגוף פקעה בכדי באשה מודה וה"נ מסתברא מאמר דמקשי' לעיל נסמוך כל כך בפשיטות אילו האומר לאשה וכו' דאלמא דבהא ליכא מאן דפליג. הרשב"א: **הכא נמי דאמר לדמי.** וכגון דהוי בעל מום דאילו תם אפילו אמר לדמי קדוש קדושת הגוף דקי"ל [תמורה לג:] המתפיס תמימין לבדק הבית מידי מזבח לא יצאו. ואיכא מ"ד דהאי פרוקא סליק לרבא דסבירא ליה דקדושת דמים פקעה בכדי אבל לבר פדא אכתי לא ניחא דהא לדידיה אפילו קדושת דמים נמי לא פקעה בכדי. ואיכא מאן דאמר דאפילו לבר פדא ניחא דכיון דמקדיש לדמי עסקינן מוקי לה בר פדא כשפדאו ומש"ה חיילא עליה לאחר ל' יום קדושת שלמים. וכי תימא א"ה פשיטא נראה לי דסד"א שכיון שבשעה שאמר לאחר ל' שלמים לא היה ראוי לחול דקדושת עולה לא פקעה בכדי וכיון שכן נימא דאפי' לאחר שפדאה לקדושת עולה לא תחול קדושת שלמים קמ"ל דקדושת שלמים מתלא תליא וקיימא וכי משכחת רווחא חיילא: **אי אמרת בשלמא חדא בקדושת הגוף וחדא בקדושת דמים היינו דקתני תרתי וכו'.** כלומר דתנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר דוקא קדושת דמים פקעה בכדי קדושת הגוף לא פקעה להכי תני תרתי לאשמועינן דאפי' קדושת הגוף פקעה בכדי אלא לדידך דסבירא לך דקדושת הגוף לא פקעה בכדי ומוקמת לה בקדושת דמים תרתי ל"ל ואתותב רבא דודאי שמעינן מהא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי הלכך לרבא לא הויא ליה לאהדורי לרב המנונא מאי קמדמית קדושת הגוף לקדושת דמים דאלמא ס"ל דקדושת הגוף דהקדש לא פקעה כקדושת הגוף דאשה אלא הכי הוה ליה למימר דלא דמי אשה להקדש משום דאין אישות לתנאין וכמו שכתבתי למעלה אבל הקדש איתיה לזמן ידוע ואפילו קדושת הגוף פקעה ביה בכדי הלכך פירכיה דרב המנונא ליתא דהך ברייתא מסייע ליה לעולא דכיון דברייתא מוכחא דאפילו קדושת הגוף פקעה בכדי כ"ש קדושת דמים ומש"ה אמר [ע"ב] לימא תיהוי תיובתיה דבר פדא דאמר לא פקעה קדושה בכדי כלומר דכיון דע"כ ברייתא אפי' בקדושת הגוף היא תקשי לבר פדא דלא מצי לאוקמא כגון שפדאו דקדושת הגוף אין לה פדיון אבל אי הוה מצינן למימר דתרוייהו בקדושת דמים לא תקשי ליה דאיכא למימר לאוקמינהו בפדיון:

אמר

מסורת הש"ס

א) [פ"ג ה"א], ב) [לקמן דף ס.], ג) שייך לע"ב.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל אביי וקדושה: (ב) שם ואמאי קדושת: (ג) רש"י ד"ה מי קא וכו' קדושת דמים נינהו ולהכי: (ד) ד"ה אמר לך וכו' לאחר שאפדנו אקח בדמיו עולה ולהכי לאחר:

◆

גליון הש"ס

גמ' קדושת דמים פקעה בכדי. עיין ערכין דף ט ע"א רש"י ד"ה היום תהא הקדש וצ"ע:

◆

פירוש הרא"ש

מי נפקא מיניה בלא גט. דמילתא דפשיטא היא דכיון דנעשית אשתו אינה יוצאה ממנו בלא גט והכי אמר בפ' המגרש (פג:) לענין גט אם אמר היום אי את אשתי ולמחר את אשתי כיון שפסקה פסקה וה"ה נמי לענין קדושין דמקשי' הויה ליציאה: **קדושת דמים פקעה.** דכי היכי דפקעה ע"י פדייה פקעה נמי ע"י קציצות זמן אבל קדושת הגוף דלא פקעה ע"י פדייה לא פקעה נמי ע"י קציצות זמן: **כל ל' יום עולה.** אם בא להקריבו תוך שלשים יום יקריבהו עולה ואם לא הקריבהו תוך ל' יום אחר ל' יום יקריבהו שלמים דפקעה ממנו קדושת עולה וחלה עליו קדושת שלמים וה"ה אם אמר לאחר ל' יום חולין שנעשה חולין דכיון שיש הפסקה לקדושת הגוף אין חילוק: **ה"ג דאמר לדמי.** דאמר שור זה קדוש לימכר ולהביא בדמיו עולה ואם לא נמכר תוך ל' אחר ל' ימכר ויביא בדמיו שלמים וקדושת דמים פקעה לאחר ל' יום: **ומעכשיו שלמים.** האי דלא קאמר שור זה שלמים ולאחר ל' יום עולה כדאמר לעיל משום דברישא פתח בעולה תחלה פתח נמי הכא בעולה: (ג)**מקדושה חמורה לקדושה קלה.** היינו עולה דכולה כליל לשלמים דנאכלים לזרים: **מקדושה קלה לקדושה חמורה צריכא למימר.** אלא תלי חדא בקדושת דמים וחדא בקדושת הגוף אלמא קדושת הגוף פקעה ותיובתא דרבא: **לימא תהוי תיובתא דבר פדא.** לשון נדרים משונה כיון דאקשי' לרבא דאפילו קדושת הגוף פקעה כ"ש דהוי תיובתא דבר פדא:

עין משפט נר מצוה

מט א ב מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הלכה ז ועי' בכ"מ:

◆

תוספות

היום את אשתי ולמחר אי את אשתי מי נפקא בלא גט. וא"ת ומנלן דצריך גט וי"ל דבפרק המגרש בגיטין (דף פג:) מיבעיא לן גבי האומר לאשתו היום אי את אשתי ולמחר את אשתי כלומר תהא מגורשת היום ולמחר לא תהא מגורשת מהו ופשיט התם כיון דפסקה פסקה והויא מגורשת לעולם ואם כן גבי קדושין נמי הוי מקודשת לעולם דליתקש הויה ליציאה וסי"ד השתא דבהא לא פליג עולא: **והתנן שור זה עולה כל ל' יום עולה.** ומוקמינן בה כל אותן שלשים יום. אור"י דגרס דתניא שהיא ברייתא ולא משנה: **שור זה עולה כל שלשים יום ולאחר ל' יום שלמים כל ל' יום עולה.** ומוקמינן בה כל אותן ל' יום [וגם] אם בא כל אותן ל' יום מקריבו כדין עולה ואם נתעכב להקריבו עד לאחר ל' יום הוי תמם ואילך שלמים אלמא פקעה קדושת הגוף בכדי ולא דמי להא דאמר בנכסים (דף נ.) תחול זו ואח"כ תחול זו לא חיילא דשאני הכא דלכתחילה לא אמר סתם שיהיה עולה אלא אמר כל ל' יום: **דאמר לדמי.** שאמר לדמי עולה וא"ת והא אמרינן הקדיש זכר לדמיו קדוש קדושת הגוף וי"ל דאיירי הכא דאמר לדמי נסכים דמודה שם רבא כדאמר בשבועות בפ"ק (דף יא.) אי נמי התם כתם ילכך קדוש קדושת הגוף אבל הכא בבעל מום ולכך קדוש קדושת דמים: